

2022

TOIMINTAKERTOMUS

SIHOVI

LEADER

Keskipiste

SISÄLLYS

Strategian toteuttaminen vuonna 2022	3
Strategian tavoitteiden toteumatilanne	3
Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet	4
Rahoitettujen hankkeiden vaikutukset	7
Leader-ryhmän oma toiminta ja laatutyö	10
Leader-ryhmä alueensa kehittäjänä	15
Tavoitteet seuraavalle vuodelle	16
Yhdistys ja sen resurssit	17
Tuloslaskelma ja tase	18
Liitteet	
1. Yhdistyksen määrälliset tuotostavoitteet 2014–2022	20
2. Yhdistyksen määrälliset tulostavoitteet 2014–2022	21
3. Hallituksen kokoonpano 2022	22
4. Lehtileikkeitä	23

Kaikki kuvat:
Keskipiste-Leader ja
rahoitetut hankkeet

LEADER

Keskipiste

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN VUONNA 2022

Strategian tavoitteiden toteumatilanne

Vuosi 2022 päätti kaksivuotisen siirtymäkauden 2021–2022. Ensimmäistä kertaa Suomen EU-historiassa maaseuturahoituksen ohjelmakausien vaihtumista helpottamaan lanseerattiin kahden vuoden siirtymäkausi koko Euroopassa. Siirtymäkaudella noudatettiin kauden 2014–2020 ohjelmaa ja säädöksiä, mutta rahat tulivat uuden kauden puolelta. Siirtymäkausi sujuvoitti merkittävästi ohjelmakausien vaihtumista ja vältyttiin perinteiseltä pitkältä rahoitusettomalta väliajalta.

Korona-pandemia alkoi helpottamaan vuoden 2022 myötä. Epävarmuutta lisäsi Ukrainan sota ja sen myötä kallistunut energia ja voimakas inflaatio. Siirtymäkauden rahoitusta oli hyvin käytössä ja kaikesta huolimatta yritykset ja yhteisöt olivat hanketoiminnassa erittäin aktiivisia.

Leaderin strategiatyö kiihtyi kevään 2022 aikana ja ryhmät jättivät strategiat juhannukseen mennessä Maa- ja metsätalousministeriöön. Strategia-prosessi kaikkineen oli erittäin pitkä ja liian raskas Leader ryhmien resursseihin nähden. Prosessia on tarpeen kehittää tulevaisuudessa yksinkertaisemmaksi ja selkeämmäksi.

Ohjelmakauden aikana toteutuneiden hankkeiden tulokset ovat konkretisoituneet hienosti uusina yrityksinä ja työpaikkoina sekä alueen elinvoimaa tukevin investoinneina. Poikkeuksetta kaikki kauden 2014–2020 strategiset tavoitteet ovat toteutuneet erittäin hyvin ja tulos- sekä tuotosluvut ovat ylittyneet. Kauden 2014–2020 ja siirtymäkauden hankkeita pyörii vielä vuoden 2024 loppuun saakka kerryttäen tuloksia runsaasti.

Strategian kolme painopistettä eli Yrittäjyyden edistäminen, Paikallisyhteisöt ja lähidemokratia sekä Nuoret

voimavarana ovat hankerahoituksen jakauman suhteessa toteutuneet erittäin hyvin tavoitteiden mukaisesti. Yrittäjyyden toteuma on hieman tavoitetta suurempi ja nuorisohankkeiden osuus hieman pienempi. Toisaalta Keskipiste-Leaderin muu panostus nuorisotoimintaan on ollut voimakasta ja nuorten aktivisuus alueen kehittämistyöhön on ollut erittäin merkittävää. Tästä hyvänä esimerkkinä Keskipiste-Leaderin oma nuorisostrategia, jonka nuorisotyöryhmä teki yhdessä alueemme nuorisotoimijoiden kanssa. Yrittäjyyden ja elinkeinollisten hankkeiden merkitys puolestaan on entisestään lisääntynyt korona-ajan myötä. Uusi tilanne ja uudet haasteet ovat vaatineet yritystoiminnalta ketteryyttä ja joustavuutta, jota alueen yrityksiltä on löytenyt.

Maaseuturahaston ohjelmatyön rinnalla Keskipiste-Leaderin omat paikalliset rahoitusvälineet ovat olleet kovassa

**Nuorten aktivisuus
alueen kehittämistyöhön on ollut
erittäin merkittävää.**

käytössä strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Nuoriso-, Yhteisö- ja Startti Leader ovat auttaneet niin nuoria kuin yhteisöjä ja yrityksiä omien pienten hankkeiden toteutuksessa. Aloittaville ja pienille yrityksille suunnatun Startti Leaderin kysyntä

jatkuu erittäin vilkkaana. Muutoinkin yrittäjyys kiinnostaa ja uudenlainen ajattelutapa kevytyrittäjyydestä tai osakaisesta yrittämisestä tarvitsee tuekseen uudenlaiset tukimuodot. Uudella ohjelmakaudella 2023–2027 uusia välineitä yritystoiminnan tukemiseen on tulossa. Ilahduttavaa on ollut yrittäjyyden merkityksen kasvu nuorten keskuudessa. Tarvitaan välineitä yrittäjätalouden alkuun ja tässä Keskipiste-Leader on tehnyt yhteistyötä oppilaitosten yrittäjyyskasvatuksen kanssa Startti- ja Nuoriso-Leaderia hyödyntäen. Työ näkyy käytännössä esimerkiksi siten, että valtaosa vuoden 2022 Nuoriso-Leader hakemuksista on kohdistunut yrittäjyyteen.

Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet

Vuonna 2022 Leader-rahoitushakemuksia saapui yhteensä 60 kpl. Yhteisöjen hankkeita otettiin vastaan 25 kpl ja yritystykä 35 kpl. Vuoden 2022 aikana ELYn päätöksen sai yhteensä 53 Leader-hallituksen puoltamaa hakemusta, näistä 24 oli hankkeita ja 29 yritystykä. Päätöksiä tehtiin myös edellisenä vuonna saapuneista hakemuksista.

Vuonna 2022 tuettiin 34 Nuoriso Leader -hanketta, 37 Yhteisö Leader -hanketta ja 79 Startti Leader -hanketta. Hakemusmäärät pysyivät epävarmoista ajoista huolimatta suurina. Kokemukset pienten hankkeiden tukemisesta ovat olleet rohkaisevia ja positiivinen palaute toimijoilta on innostanut jatkamaan uusien välineiden kehittelyä. Kevyellä hallinnolla toimivat omat rahoitusvälineet ovat korvanneet esimerkiksi teemahankkeiden tarpeen. Näin pienetkin toimijat on saatu mukaan alueen kehitystyöhön. Omien rahoitusvälineiden kautta Leader-yhdistys on saanut myös

runsaasti uusia jäseniä. Uuden ohjelmakauden alkaessa omat rahoitusvälineet tulee sopeuttaa uusien EU-pohjaisien tukimuotojen mukaan. Omilla välineillä paikataan ja täydennetään niitä aukkoja, joita EU-tuetut hankemuodot eivät täytä.

Yhdistyksen määrälliset tuotostavoitteet -taulukossa (Liite 1.) on esitetty saapuneiden ja rahoitettujen hakemusten määrä sekä strategiaan kirjatut tavoitteet. Keskipiste-Leaderin strategiassa yhdistyksen omat rahoitusmallit (Nuoriso Leader, Yhteisö Leader, Startti Leader) on kirjattu samoihin määrällisiin tavoitteisiin Leader-tukien kanssa, joten ne esitetään osana tätä taulukkoa.

Keskipiste-Leaderin vuoden 2022 rahoituskehys lisäkehyksineen tuli sidottua hallituksen päätöksillä. Lisäksi sidottiin muilta ryhmiltä käyttämättä jäänyttä rahoitusta. Rahoitus jakautui kehittämisstrategian painopisteiden mukaisesti oheisessa taulukossa esitetyllä tavalla (Leader-hallituksen puoltamat):

Rahoituksen jakautuminen strategian painopisteiden mukaan 2022

	KPL	KPL %	TOTEUMA €	TOTEUMA € %	TAVOITE € %
1. Yrittäjyyden edistäminen	26	55 %	372 968,78 €	27 %	30 %
2. Paikallisyhteisöt ja lähidemokratia	16	34 %	787 576,56 €	57 %	40 %
3. Nuoret voimavarana	5	11 %	230 926,59 €	17 %	30 %

Rahoituksen jakautuminen strategian painopisteiden mukaan 2014–2022

	KPL	KPL %	TOTEUMA €	TOTEUMA € %	TAVOITE € %
1. Yrittäjyyden edistäminen	213	56 %	3 673 378,15 €	35 %	30 %
2. Paikallisyhteisöt ja lähidemokratia	114	30 %	4 312 845,52 €	41 %	40 %
3. Nuoret voimavarana	52	14 %	2 460 319,08 €	24 %	30 %

Yrittäjyyden edistäminen -painopisteen alla on yritystykien lisäksi myös laajoja elinkeinollisia kehittämis- ja yhteistyöhankkeita, mikä nostaa painopisteen suhteellista osuutta muihin verrattuna. Yleishyödyllisten investointien iso määrä näkyy erityisesti Paikallisyhteisöt ja lähidemokratia -painopisteen luvuissa.

Teemahankkeet

Teemahankkeita ei ole toteutettu, koska niille ei ole ollut varsinaista tarvetta ja kysyntää. Keskipiste-Leaderin omat pienet rahoitusvälineet eli Nuoriso-, Yhteisö- ja Startti Leader ovat onnistuneet täyttämään pienten hankkeiden tarpeet. Omia välineitä tullaan jatkossa kehittämään edelleen toimijoiden tarpeiden mukaan.

Leader-ryhmän rahoittamien hankkeiden yhteys valtakunnallisiin hankkeisiin ja koordinaatiohankkeisiin

Keskipiste-Leaderin rahoittamien paikallisten tai seutukunnallisten hankkeiden sisällöt ja teemat tukevat omalta osaltaan maaseuturahaston valtakunnallisia hankkeita ja koordinaatiohankkeita. Esimerkiksi kansainvälinen Fresh and local food -hanke on voinut hyödyntää Ruokasektorin koordinaatiohanketta. Valtakunnalliset tai koordinaatiohankkeet näkyvät kuitenkin melko vähän paikallisella tasolla, jolla Leader-hankkeita toteutetaan.

ESIMERKKEJÄ HYVISTÄ HANKKEISTA

Paikallisyhteisöt ja lähidemokratia -painopiste:

»» Haapavedellä aloitettiin Elinvoimaiset kylät -hanke, jonka päätavoitteena on Haapaveden kylien pito-, veto-, ja elinvoimaisuuden lisääminen. Hankkeen toimenpiteitä ovat esimerkiksi kyläneuvoston perustaminen, kyläsuunnitelmat ja kylien omien investointien kartoitus, kylien kouluttautuminen, viestintä ja markkinointi sekä kylien uusien tapahtumien järjestäminen.

»» Nivalan Pysymäellä aloitettiin kaksi rinnakkaista moottoriharrastuspaikkojen kunnostamishanketta. Hankkeissa

kunnostetaan sekä motocross-että jokamiesluokan radat turvalliseen kuntoon sekä rakennetaan tuomaritornit. Tavoitteena on lisätä harrastajamääriä sekä mahdollistaa SM-tason kilpailutoiminta radoilla.

»» Kärsämäen kalastus-osakunta toteutti investointihankkeen Onkilammen viihtyvyyden parantamiseksi. Hankkeessa parannetaan ja uudistetaan Onkilammen alueen kulkureittejä sekä rakennetaan uusia tulipaikkoja sekä laavu retkeilijöiden käyttöön.

Yrittäjyyden edistäminen -painopiste:

»» Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry aloitti kaksi uutta sote- ja hyvinvointialan yritysryhmähanketta. Hankkeissa on mukana yhteensä 11 yritystä, joilla on tarvetta uudistaa palveluitaan ja markkinointia sote- ja hyvinvointialaan liittyvissä rakennemuutoksissa. Hankkeet koostuvat yhteisistä työpajoista ja yrityskohtaisista asiantuntijapalveluiden konsultaatioista.

»» Kokeilutukia haettiin edelleen ahkeraan vuonna 2022, yhteensä kuudelle yrityksille uusien tuotteiden ja erityisesti digitaalisten palveluiden kehittämiseen ja pilotointiin. Useampi yritys sai investointitukea toimialan vaihtamiseen tai laajentamiseen tuotannolliseen suuntaan esimerkiksi turvetuotantoon liittyvien rakennemuutosten vuoksi.

Nuoret voimavarana -painopiste:

»» Vuonna 2022 aloitettiin useampi hanke, jossa rakennetaan täysin uusia lähiliikuntapaikkoja ja leikkipuistoja sekä laajennetaan olemassa olevia puistoja alueen lasten ja nuorten viihtyvyyden lisäämiseksi. Hankkeita toteutetaan Nivalassa sekä Siikalatvan Pulkkilassa.

Vuonna 2022
tuettiin

37

Yhteisö Leader
-hanketta

34

Nuoriso Leader
-hanketta

79

Startti Leader
-hanketta.

Toiminta Maaseuturahaston rahoituksella ELYn kautta

Keskipiste-Leaderilla ei ole ollut vuoden 2022 aikana omia ELY-keskuksen maaseuturahastosta rahoittamia hankkeita. Suoraan ELYn rahoitettavaksi on ohjattu kaksi energiatuen yritys-investointia.

Toiminta muulla rahoituksella

Keskipiste-Leader vastaanotti European Solidarity Corps -vapaaehtois-hankkeeseen ensimmäisen nuoren. Saksalainen nuori aloitti puolen vuoden vapaaehtoistyön Nivalan kaupungin hyvinvointipalveluissa syksyllä 2022. Toimintaan tarvittava koordinoivan organisaation laatuleima

sekä rahoituspäätös kahden nuoren eurooppalaisen vapaaehtoisen vastaanottamiseen alueen kuntiin saatiin Opetushallitukselta vuonna 2021.

Keskipiste-Leader on mukana toteuttamassa Kainuun ja Koillismaan Kalaleader-ohjelmaa, jota hallinnoi Oulujärvi-Leader ry. Keskipiste Leaderin toimialueesta mukana on Pyhäjärven kaupunki. Kalaleaderin tavoitteena on edistää ammattikalastuksen ja elinkeinokalatalouden toimintaedellytyksiä ja kehittymistä. Kalaleaderin osalta ei ollut siirtymäkautta ja uusi rahoituskausi pääsi alkamaan vuoden 2022 lopussa.

**Vuosien
2014–2022
aikana syntyi:**

127
uutta yritystä

226
uutta palvelua
tai tuotetta

179
henkilötyövuoden
edestä uusia
työpaikkoja

Rahoitettujen hankkeiden vaikutukset

Hankkeiden ja yritystukien seuranta-tietoja on koottu tavoitteiden seuranta-lukkuun liitteessä 2.

Seurantatietojen perusteella yritystukien merkittävin vaikutus on työllisyyden edistäminen ja uusien palveluiden saaminen alueelle. Yritysjä hanketukien yhteisvaikutuksesta alueelle on syntynyt uusia työpaikkoja 179 htv:n edestä, joista alle 29-vuotiaiden osuus on noin 74 htv. Lisäksi yritystukien vaikutuksesta on saatu säilytettyä 212 htv:n edestä työpaikkoja. Toteumatiedoissa huomioidaan myös pidemmän ajan vaikutuksia, kun yrityksiltä on kerätty tilannetietoja kaksi vuotta yritystuen saamisen jälkeen. Uusia yrityksiä on syntynyt yhteensä 127 kpl, lukuun on laskettu sekä maaseuturahaston sekä Startti Leader -tukea saaneet uudet yritykset.

Yritystoiminnan ja erityisesti uusien yritysten tukeminen on Keskipiste-Leaderin strategian olennaisia painopisteitä ja tämä näyttää toteutuvan tavoitteiden mukaan.

Uusia palveluita ja tuotteita on syntynyt 226 kpl sekä hankkeiden että yritystukien tuloksena. Vuonna 2022 yritykset raportoivat esimerkiksi uusia palvelutuotteita hyvinvoinnin, matkailun ja pitopalvelun alalla. Lisäksi yrityksissä on tehty esimerkiksi automatisointia ja kehitetty tuotantomenetelmiä.

Vuonna 2022 päättyneiden yleishyödyllisten investointihankkeiden tuloksena on syntynyt mm. uusia liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia, kuten reitistöjä, ulkokuntosali sekä SM-tasoinen moottoriurheilurata. Lisäksi on rakennettu yöpymiskotia ja vuokratupia retkeilyreittien yhteyteen. Kehittämishankkeiden uusina

Talkootyön osuus
hankkeissa on
merkittävä:*

109 223

talkootuntia, joka
vastaa

64

henkilötyövuotta
tai

2,2

miljoonaa euroa.

306

rakennelmaa tai
rakennusta tehty
tai kunnostettu

314

ympäristöä
parantavaa tointa

* Vuodesta 2015 lähtien

palveluina raportoidaan mm. nuorten 4H-yritysten tuottamia palveluita ja uudenlaisia yhteistyön malleja ja toimintoja vapaaehtoisen toteuttamaan toimintaan.

Paikallisyhteisöt ja lähidemokratia -painopisteen tavoitteena on ollut mm. aktivoida alueen asukkaita toimimaan yhdessä sekä edistää alueen asukkaiden hyvinvointia monipuolisten liikuntapaikka-, reitistö- ja virkistysaluehankkeiden avulla. Ohjelmakauden aikana on toteutettu erittäin ahkerasti yleishyödyllisiä investointihankkeita. Talkootyön osuus hankkeissa on ollut merkittävä, yli 109 200 tuntia vuodesta 2015 lähtien. Talkootunnit vastaavat 64 henkilötyövuotta ja rahallisesti noin 2,2 miljoonaa euroa eli valtava määrä vapaaehtoistyötä tehdään hankkeissa. Erilaisia rakennuksia tai rakennelmia on tehty tai kunnostettu n. 310.

Hankkeilla on saavutettu myös ympäristövaikutuksia. Haapavesi Folk -tapahtumalle saatiin Ekokompasi-sertifikaatti. Ainalin nuorisoseuran hankkeessa talon energiatehokkuutta saatiin parannettua eikä lämpö enää "karkaa harakoille".

Reisjärven kunnassa toteutetun kehittämishankkeen tuloksena jäi paljon pysyvää paikallisten yhdistysten toimintaan. Yhdistysten keskinäinen yhteistyö sekä arjessa että tapahtumien järjestämisessä kehittyi hankkeen aikana. Samoin hankkeessa laadittiin yhdistysyhteistyöasiakirja kunnan kanssa, lisäksi toimintaan jäivät säännölliset yhdistystapaamiset sekä yhteinen kokoontumistila Vakka.

Vuonna 2022 päättyneiden hankkeiden lopuraporttien perusteella hankkeilla on ollut monenlaisia positiivisia vaikutuksia alueen asukkaisiin, yhteisöllisyyteen ja palveluihin. Kokoontumistilojen ja -paikkojen kunnostamisen myötä yhdistykset ovat innostuneet järjestämään uusia tapahtumia ja uudenlaista toimintaa. Myös tilaisuuksien ja harrastuspaikkojen kävijämäärät ovat nousseet uudistettujen tilojen vaikutuksesta, ja suorituspaiikat kiinnostavat myös oman kunnan ulkopuolisia harrastajia. Kiinnostus on osassa paikoista niin suurta, että toimijat pohtivat jo uutta hanketta harrastuspaikkojen laajentamiseksi. Hakijoilta kerätyn palautteen mukaan 100 % kyselyyn vastanneista suosittelee Leader-rahoituksen hakemista myös muille.

LEADER-RYHMÄN OMA TOIMINTA JA LAATUTYÖ

Aktivointi-, viestintä-, koulutus- ja muut toimenpiteet strategian toteutumisen edistämiseksi

Vuoden 2022 keväällä keskityttiin viimeisiin strategiatalaisuuksiin. Alueen asukkaille ja toimijoille järjestettiin kaksi strategiatyöpajaa seutukunnittain, tämän lisäksi nuorille oli oma alueellinen strategiatyöpaja. Hallitus kokoontui myös tulevaisuustyöpajan merkeissä viimeistelemään strategiatyötä. Lisäksi alueen asukkaita kohdattiin mm. Lasten maatalousnäyttelyssä ja kyläneuvostojen kokouksissa. Uutena toimintana järjestettiin kaksi ideatyöpajaa alueen nuorille aikuisille Teams-alustalla. Yhdistyksen määrälliset tuotostavoitteet -taulukossa (Liite 1.) on esitetty yhteenveto tilaisuuksien määrästä ja osallistujista.

Koulutusta järjestettiin v. 2022 hallitusjäsenille. Hanketoimijoita opastetaan ensisijaisesti hankkeiden aloituspalaverissa, joita on järjestetty joustavasti myös etäyhteyksien kautta.

Keskipiste-Leaderin nuorisotyöryhmässä oli vuoden 2022 aikana kaikkiaan 18 peruskoulu- ja lukioikäistä nuorta eripuolelta toiminta-alueelta. Leader-hallituksen nuorisojäsenet toimivat myös nuorisotyöryhmän puheenjohtajana sekä varapuheenjohtajana. Vuoden aikana työryhmä kokoontui neljä kertaa käsittelemään saapuneet Nuorisoleader-hakemukset. Tämän lisäksi työryhmä kokoontui erilaisin kokoonpanoin työstämään Keskipiste-Leaderin omaa nuorisostrategiaa kaksi kertaa. Strategiaa varten alueella asuville nuorille järjestettiin kysely, jonka kautta saatiin kaiken kaikkiaan n. 1 600 vastausta. Nuorisoleaderin

nuorisoleaderin strategiatyötä tehtiin yhteistyössä alueen oppilaitosten sekä nuorisovaltuustoiden kanssa, ja kesäkuussa 2022 työ saatiin viimein päätökseen. Lopputuloksena nuorisoleaderin strategia on tiivistetty yhteen A4-kokoiseen kuvaan.

Vuoden 2022 fyysisiä massatapahtumia oli harvakseltaan, mutta perinteeksi muodostuneet Lasten maatalousnäyttelyt löytyivät kalenterista sekä Kärämäen Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston kanssa yhteistyössä järjestetyt yrittäjyyspäivät Frosteruksen koulun oppilaille. Tapahtumissa Keskipiste-Leaderia edusti yhteensä neljä nuorisoleaderin jäsentä.

Keskipiste-Leaderin Nuorisoleader -rahoituksesta tiedotettiin sosiaalisessa mediassa nuorten omalla Instagram-tilillä sekä Keskipiste-Leaderin omilla Instagram ja Facebook -tileillä. Nuorisoleaderista on tiedotettu myös Pohjois-Pohjanmaan yhteisillä nuorisoleader.fi-sivuilla. Sosiaalisen median lisäksi nuorisoleaderin kiersi alueen kouluilla sekä

muissa tilaisuuksissa pitämässä Nuorisoleader -infotilaisuuksia yhteensä yhdeksän kertaa, minkä lisäksi nuorisoleaderin kiersi osallistui myös kansainvälisiin seminaareihin ja työpajoihin neljässä eri maassa viidessä eri tilaisuudessa, joista kaksi järjestettiin etänä.

Vuoden 2022 aikana Keskipiste-Leader on laajentanut omaa verkostoaan nuorisotoiminnan kautta ollessaan mukana mm. Haapajärvelle perustetussa yrittäjyyskasvatusverkostossa yhtenä verkoston perustajana. Paikkakuntakohtaiset nuorten palvelu- ja ohjausverkostot ovat myös

Alueellamme synty-
nyt Nuorisoleader
-toiminta on levinnyt
ympäri Suomen.

Strategiaa varten alueella asuville nuorille järjestettiin kysely, jonka kautta saatiin kaiken kaikkiaan noin 1 600 vastausta.

osana nuorisoaktivaattorin työtehtäviä. Lisäksi valtakunnalliseen verkostotyöhön saatiin uutta tuulta purjeisiin, kun Keskipisteen nuorisotyöryhmän jäsenet sekä nuorisoaktivaattori osallistuvat valtakunnallisia Leader-nuorten ajankohtaispäiviä järjestävään pilottiryhmään.

Vuonna 2022 nuorisoaktivaattori osallistui ja esitteli Keskipiste-Leaderin alueella nuorten kanssa tehtävää kehittämistyötä useissa alueellisissa, valtakunnallisissa ja kansainvälisissä työryhmissä sekä tilaisuuksissa. Näistä kansainvälisesti merkittävimpinä OECD:n kokous Irlannissa sekä Brysselissä

järjestetty Rural Pact -konferenssi sekä kansallisesti Nuoriso Leader -koordinaatioryhmätoiminta. Valtakunnallisen Nuoriso Leader -koordinaatioryhmän toiminnan kautta alueellamme syntynyt Nuoriso Leader -toiminta on levinnyt ympäri Suomen.

Keskipiste-Leaderin toiminnasta sekä rahoitetuista hankkeista toimitetaan tiedotteita säännöllisesti alueen medioihin. Yhteistyö paikallisten lehtien kanssa toimii sujuvasti ja Leader-toiminnasta sekä rahoitetuista hankkeista kertovia artikkeleita julkaistaan lehdissä hyvin, vuonna 2022 yhteensä 110 kpl. Isompiin aluemedioi-

hin, kuten YLE Oulu tai Kaleva, juttuja on vaikeampi saada läpi.

Tiedottaminen painottuu vuosi vuodelta yhä enemmän sosiaaliseen mediaan eli yhdistyksen Facebook- ja Instagram-tileille. Molempien tilien seuraajamäärät ovat kasvaneet tasaisesti ja vuodenvaihteessa seuraajia oli yhteensä n. 1200 kpl. Seuraajien määrä kasvoi 200 edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2022 jatkettiin toiminnan ja hankkeiden tuloksista viestimistä ja viestinnän kehittämistä, mm. viestintäsunnitelma päivitettiin vastaamaan nykyhetkeä. Vuoden 2021 puolella palkattu osa-aikainen tiedot-

Tavoitteellinen työ nuorisotoiminnan eteen on tuottanut tulosta.

taja jatkoi tehtäviään syksyyn asti ja marraskuussa aloitti uusi viestijä kokonaisessa työsuhteessa.

Leader-yhdistyksen jäsenille tiedotettiin ajankohtaisista asioista sähköisellä jäsenkirjeellä yhdistyksen kevät- ja syyskokouskutsun yhteydessä. Vaikuttavuusviestintää on valmisteltu yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan Vaikuttavuus esiin -hankkeen kanssa, jota hallinnoi Nouseva Rannikkoseutu.

Onnistumiset Leader-työssä

Keskipiste-Leaderin strategian toteuttaminen on onnistunut tuloksekkaasti. Sekä hanketyö että muu kehittäminen tukevat erittäin hyvin strategian painopisteitä eli yrittäjyyttä, paikallisyhteisöjä ja nuorisotyötä. Onnis-

tunut strategian toteuttaminen ja laadukas kehittämistoiminta ovat taanneet myös merkittävän lisärahoituksen saannin. Parhaita tuloksia Leader-työstä ovat syntyneiden työpaikkojen ja yritysten lisäksi hanketoteuttajien positiiviset palautteet. Talkootyötä on tehty hankkeissa valtavasti ja sitä kautta saatu alueen yhdistyksiin eloa ja yhteisöllisyyttä. Hankkeissa synnytyt tapahtumat tuovat väkeä yhteen ja lukuisat liikuntapaikkarakenteet ja reitistöt ovat saaneet ihmiset liikkumaan. Siis elämän makuista toimintaa ”Ihmisten kokoisille ideoille”!

Nuorten mukaan saanti ja nuorisotyöryhmätoiminnan vakiinnuttaminen on ollut Keskipiste-Leaderin suurimpia onnistumisia. Tavoitteellinen työ nuorisotoiminnan eteen on tuottanut tulosta. Nuoret tulevat ja menevät oman elämäntilanteensa perusteella, mutta positiivinen viesti kulkee nuorten parissa ja kannustaa mukaan. Yrittäjyyttä ja kansainvälisyyttä on tuotu nuorille tarjolle ja se konkretisoituu esimerkiksi nuorten opiskelupaikkojen valinnoissa. Kansainväliset opinnot kiinnostavat ja yrittäjyyttä halutaan kokeilla. Nuorisoaaktivaattorimme toimi myös vuonna 2022 osa-aikaisesti valtakunnallisen nuorisotyöryhmän puheenjohtajana.

Keskipiste-Leaderin omien rahoitusvälineiden käyttäminen ja edelleen kehittäminen ovat jatkuneet osin jo yli kymmenen vuoden ajan. Nuorisoleader, Yhteisö Leader ja yritysten Startti Leader ovat välineitä pienille hankkeille, jotka jäävät perinteisen

Osaavat ja rautaisen kokemuksen omaavat työntekijät sekä monipuolinen Leader-hallitus muodostavat kehittämissyhteisön, joka tuottaa elinvoimaa ja viihtyvyyttä alueen asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen hyväksi.

Leader-rahoituksen tukirajojen alapuolelle. Yksinkertaisten ja helppojen rahoitusvälineiden kautta toteutetaan vuosittain yli sata pientä hanketta. Omat rahoitusvälineet ovat korvanneet yksinkertaisemman toteutustavan kautta EU-pohjaiset ja monimutkaisemmat teemahankkeet.

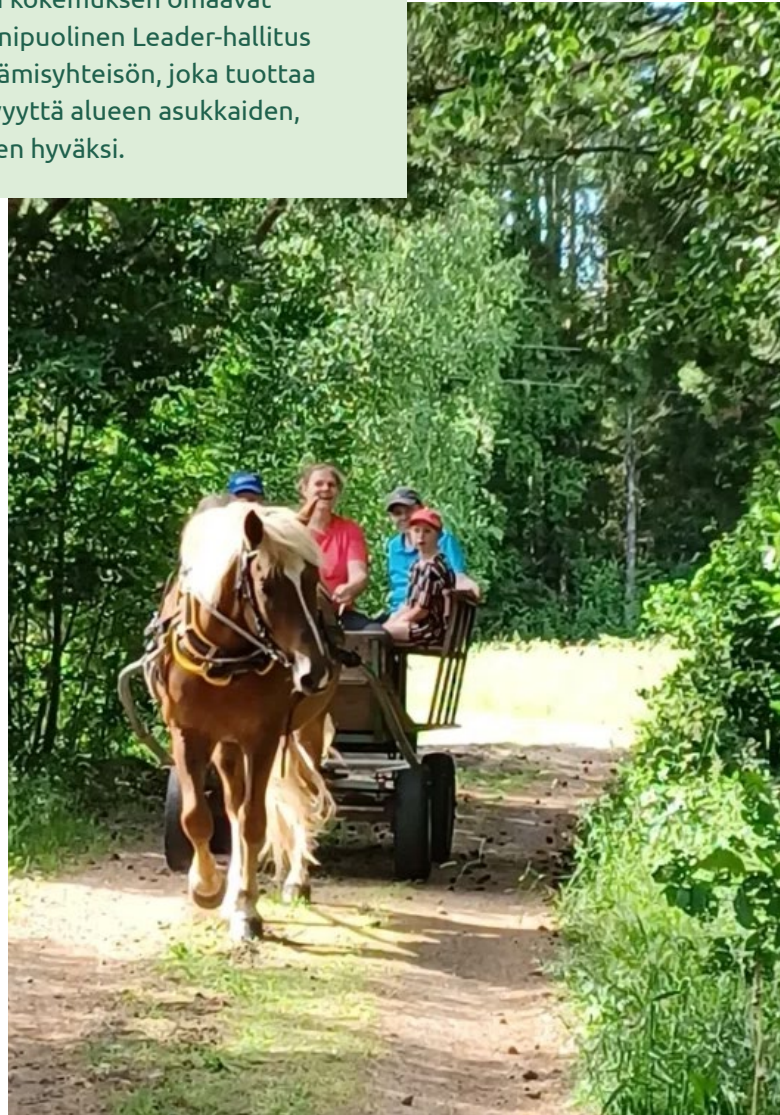
Merkittävänä onnistumisena voidaan pitää Keskipiste-Leaderin hyvähenkistä ja toimivaa työskentelykulttuuria. Osaavat ja rautaisen kokemuksen omaavat työntekijät sekä monipuolinen Leader-hallitus muodostavat kehittämissyhteisön, joka tuottaa elinvoimaa ja viihtyvyyttä alueen asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen hyväksi. Tästä osoituksena esimerkiksi rahoitusten tehokas käyttö. Rahoituskehikset on tullut aina sidottua kokonaisuudessaan hyvin hankkeisiin ja tarvittaessa on saatu muilta ryhmiltä jäänyttä rahoitusta.

Valtakunnan tasolla onnistumisena voidaan pitää siirtymäkauden rahoituksen järjestymistä. Maa- ja metsätalousministeriöltä sekä Ruokavirastolta erinomaisen hyvää toimintaa, joka on mahdollistanut hanketoiminnan sujuvan jatkumisen. Strategiaprosessin aikataulussa pysyminen on myös valtakunnallinen onnistuminen.

Haasteet Leader-työssä

Leader-ryhmien toimintarahen myöntö ja maksatus on hoidettu keskitetysti Ruokaviraston kautta kaudella 2014–2020 ja siirtymäkaudella. Nykyinen toimintarahamalli on ollut liian monimutkainen ja etenkin maksatusten käsittely on vienyt yksityiskohtaisuudessaan liikaa aikaa. Tulevalle ohjelmakaudelle suunniteltu yksinkertaisempi malli tehostaa prosessia.

Tiedottamista Leader-toiminnasta ja sen tuloksista voidaan pitää jatkuvana haasteena. Leader-ryhmät kamppailevat resurssien riittävydestä ja tiedottamisen sekä viestinnän osuus jää helposti liian pieneksi. Tulevalle kaudelle suunniteltu Alueviestijä-malli tuo perusresurssit maaseuturahaston tiedottamiseen ja viestintään. Yhden henkilön resurssi ELY-keskusalueittain koko maaseutuohjelman viestintään ei kuitenkaan ratkaise tai riitä esimerkiksi Leader viestintään. Leader-toiminnan viestintään ja tiedottamiseen on panostettava ja löydettävä resursseja, jotta työn vaikuttavuus saadaan alueiden toimijoiden hyödyksi.

Yleisen palautteen perusteella Keskipiste-Leaderin henkilöstö on helposti lähestyttävää ja asiakaspalvelu nopeaa, asiantuntevaa ja ystävällistä.

Laatutyö

Keskipiste-Leaderin toiminta perustuu laatukäsikirjassa kuvattuun toimintatapaan. Laatukäsikirjaa päivitetään jatkuvasti. Hallitus ohjaa yhdistyksen työtä ja seuraa esimerkiksi taloustilannetta jokaisessa kokouksessaan. Yhdistyksen vuosikokoukset hoitavat yhdistyslain edellyttämät asiat.

Strategiaan kirjattua oppimissuunnitelmaa toteutetaan kohdistamalla yhdistyksen koulutus niihin asioihin, joissa alueen toimijoilla on havaittu puutteita tai tarpeita. Kaikille myönteisen rahoituspäätöksen saaneille toimijoille tarjotaan aloituspalaveria ja pääosa sen haluaakin. Palaverissa käydään läpi hankepäätökseen ja maksatuksiin liittyvät asiat. Hyrrä-neuvontaa annetaan jatkuvasti sekä hanketoimijoille että Leader-hallituksen jäsenille.

Hallitustyön osaamista vahvistetaan uusien jäsenien koulutuksella sekä vuosittain järjestettävällä kehittämispäivällä tai opintomatalla. Vuonna 2022 hallitus perehtyi EU-tason päätöksentekoon ja suomalaisiin toimijoihin päätöksenteon taustalla Brysselin opintomatalla yhdessä Rieska-Leaderin hallituksen kanssa marraskuussa. Henkilöstön

kehittämiseen liittyvät ryhmäkeskustelut käytiin joulukuussa.

ELYn ja Keskipiste-Leaderin vuotuinen kahdenvälinen keskustelu käytiin tammikuussa etäyhteyksillä. Yhteistyö ja maaseuturahoituksen prosessit todettiin sujuvan edelleen oikein hyvin. Tärkeänä pidettiin hyvän keskusteluyhteyden ylläpitämistä erityisesti ohjelmakauden vaihtuessa. Hankkeiden pysyvyyden seurantaan kiinnitettiin huomiota ja Teams-kanavaa hyödynnetään. Ylipäätään Teams-kanavan käyttöä kehitetään.

Keskipiste-Leader on kerännyt usean vuoden ajan asiakaspalautetta tukipäätöksen saaneilta hankkeilta ja yrityksiltä. Vuosina 2021–2022 hankkeille ja yrityksille on suunnattu erilliset kyselyt, jotka toimitetaan tukipäätöksen jälkeen sekä loppumaksun jälkeen. Yleisen palautteen perusteella Keskipiste-Leaderin henkilöstö on helposti lähestyttävää ja asiakaspalvelu nopeaa, asiantuntevaa ja ystävällistä. Vuoden 2022 aikana on valmisteltu Pohjois-Pohjanmaan Leader-ryhmien kesken yhtenäisiä palautekyselyjä, jotka on tarkoituksena ottaa käyttöön uuden kauden alussa.

LEADER-RYHMÄ ALUEENSA KEHITTÄJÄNÄ

Leader-ryhmän merkitys paikallisena ja seudullisena kehittäjänä on merkittävä. Keskipiste-Leader on kerännyt asiakaspalautetta hankepäätöksen saaneilta toimijoilta ja palautteen perusteella Keskipiste-Leaderin neuvontaan ja apuun hankehaku- ja maksatusvaiheessa ollaan hyvin tyytyväisiä. Kaikki vastaajat ovat olleet sitä mieltä, että suosittelisivat Leader-rahoituksen hakemista myös muille. Lähellä toimijoita tapahtuva aktivointi, neuvonta ja rahoitus ovat palveluita, joita ilman moni asia alueellamme jäisi tekemättä.

Keskipiste-Leader on ollut erityisesti yritysten tukemisessa Suomen johtavia alueita koko historiansa ajan. Keskipiste-Leaderin yritystukien määrä kaudella 2014–2020 ja siirtymäkaudella on pysynyt edelleen suurena eli vähintään puolet kokonaishankemäärästä on yritystukia. Alueen kunnat toiminnan osarahoittajina sekä elinkeinoyhtiöt ja muut kehittäjät kokevat Keskipiste-Leaderin luotettavana ja innovatiivisena yhteistyökumppanina niin elinkeinopolitiikassa kuin yhteisöjen kehittämisessä. Myös alueen toimijoiden kansainvälisyyteen rohkaiseminen on vahvistanut Keskipiste-Leaderin roolia alueen kehittäjänä.

Maakuntatasolla Pohjois-Pohjanmaan Leader-ryhmät toimivat yhdessä ja verkostoitumisen merkitys on korostunut etenkin uudelle kaudelle valmistautuessa. Strategiatyössä verkostoja on tarkasteltu verkostanalyysin avulla ja maakun-

nallisten toimijoiden kanssa on pohdittu yhteistyömahdollisuuksia avoimin mielin.

Nuorisotoiminnassa yhteistyö valtakunnallisella tasolla on edennyt isoin harppauksin. On perustettu Nuoriso Leader -toiminnan parissa työskentelevien työntekijöiden työryhmä, ja Leader-brändi työryhmä on hyväksynyt Nuoriso Leader -toiminnan osaksi Leader-brändiä. Nuorisoaktivaattori edustaa Keskipiste-Leaderia edellä mainituissa työryhmissä. Vuonna

2022 Nuorisoaktivaattori on hoitanut osa-aikaisesti maaseutuverkoston valtakunnallisen Nuorisoteemaryhmän puheenjohtajuutta. Valtakunnallisella tasolla teemaryhmän näkyvimät tulokset liittyvät Nuoriso Leader -verkoston perusta-

miseen ja sen toimintaperusteiden luomiseen ja kehittämiseen. Paikallistasolla nuorisoaktivaattori on ollut mukana mm. alueemme kuntien nuorten ohjaus- ja palveluverkostoissa.

Leader-yhdistys ja toimihenkilöt ovat mukana erilaisissa eurooppalaisissa, valtakunnallisissa ja alueellisissa verkostoissa. Toiminnanjohtaja on Leader-ryhmien edustaja valtakunnallisessa Manner-Suomen maaseutuohjelman 2014–2020 seurantakomiteassa sekä varajäsenenä CAP 2023–2027 seurantakomiteassa. Hankeneuvoja on ollut mukana eurooppalaisessa innovaatioverkostossa. Nuorisoaktivaattori puolestaan monissa edellä mainituissa nuoriin liittyvissä verkostoissa.

Leader-ryhmän
merkitys paikallisena
ja seudullisena
kehittäjänä on
merkittävä.

TAVOITTEET SEURAAVALLE VUODELLE

Vuosi 2023 aloittaa uuden ohjelmakauden 2023–2027. Keväälle 2023 tulee katkos tukien hakemiseen, mutta toivottavasti sää-dökset ja ohjeet ovat valmiita alkukesään mennessä.

Kevään aikana Keskipiste-Leader kouluttaa ja informoi alueen toimijoita uuden kauden tukimuodoista. Koulutuksia jatketaan ja kohdistetaan yksilöllisemmin, kun uusi kausi pääsee kunnolla liikkeelle.

Uuden kauden rinnalle hoidetaan käynnissä olevien vanhan kauden hankkeiden seurantaa ja neuvontaa.

ESC-Eurooppalaisen Vapaaehtoispalvelun toteutus on ollut erityisesti pandemian aikana haasteellista, mutta vuonna 2023 on vähintään yksi vapaaehtoinen alueellamme eli Nivalan kaupungilla saksalainen nuori.

Toimintaympäristön muutos ja vaikutukset strategian toteuttamiseen

Kehittämistyön luonne kokonaisuudessaan on muuttunut vaikeammin ennakoitavaksi koronapandemian ja Ukrainan sodan myötä. Toisaalta esimerkiksi etäyhteyksien hyödyntäminen on tuonut paljon hyviä ja varmasti pysyviä käytäntöjä. Strategia-pohjaisessa kehittämistyössä täytyy jatkossa olla enemmän mahdollisuuksia joustoihin ja nopeisiin muutoksiin. .

YHDISTYS JA SEN RESURSSIT

Jäsenistö

Keskipiste-Leader yhdistykseen kuului v. 2022 lopussa 471 jäsentä, joista henkilöjäseniä 151 ja yhteisöjäseniä 320. Alle 29-vuotiaita jäseniä oli 9 kpl. Kokonaisjäsenmäärä kasvoi 34 jäsenellä edelliseen vuoteen verrattuna.

Sähköinen jäsentiedote on toimitettu kaksi kertaa kevät- ja syyskokouskutsujen yhteydessä. Jäsenyyden merkitystä korostetaan omien rahoitusvälineiden avulla. Startti Leader ja Yhteisö Leader -tukea saavat vain yhdistyksen jäsenyritykset ja -yhteisöt. Tällä tavoin alueen toimijoita yritetään kannustaa ja motivoida Keskipiste-Leaderin jäsenmaksun maksaviksi jäseniksi. Vuonna 2022 jäsenmaksun maksaneita jäseniä oli 253.

Hallituksen kokoonpano ja toiminta

Yhdistyksen hallituksessa on 15 varsinaista ja 15 henkilökohtaista varajäsentä. Yksi jäsenistä on alle 25-vuotias nuorisojäsen. Vuonna 2022 hallituksen kokouksia oli seitsemän. Hallituksen puheenjohtajana toimi Airi Juntunen Siikalatvalta ja varapuheenjohtajana Virpi Ruotsalainen Kärsämäeltä. Tammikuussa järjestettiin uusien jäsenten perehdyttämiskoulutus.

Henkilöstö

Keskipiste-Leaderissa työskentelee vakituisessa työsuhteessa toiminnanjohtaja Ilkka Peltola, hankeneuvoja Anni-Mari Isoherranen ja maksatusneuvoja Riikka-Maria Talus sekä nuorisoaktivaattori Anu Suotula. Viestinnästä vastaavana osa-aikaisena projektityöntekijänä toimi vuonna 2022 Johanna Kiviniemi ja marraskuussa hänen tilallaan aloitti kokopäiväisenä viestijänä Joonas Mäkelä.

Taloustilanne

Toiminnanjohtaja, hankeneuvoja ja maksatusneuvoja työskentelevät pääsääntöisesti maaseuturahaston toimintarahasta turvin. Nuorisoaktivaattori ja Viestijä toimivat hankerahoitusten avulla. Yhdistyksen taloushallinto hoidetaan tilitoimiston kautta ja yhdistyksen taloudellinen asema on vakaa.

JÄSENMÄÄRÄT

Henkilöjäsenet yhteensä	151
Miehet	74
Naiset	77
<i>joista alle 29-vuotiaita</i>	9
Yhteisöjäsenet	320
Jäsenmäärä yhteensä	471

HALLITUS 2022

	Jäsenet	Varajäsenet
Hallituksen koko (lukumäärät)	15	15
Miehet	4	7
Naiset	11	8
Nuoret	1	1

Kolmikanta

Paikallinen julkinen hallinto (lukumäärä)	5	5
Yhteisöt (lukumäärä)	5	5
Maaseudun asukkaat (lukumäärä)	5	5

Hallituksen jäsenet liitteessä 3.

TULOSLASKELMA

Rahayksikkö EURO	1.1.2022–31.12.2022	1.1.2021–31.12.2021
VARAINHANKINTA		
Varsinaisen toiminnan yhteistuotot ja -kulut		
Tuotot	828 684,05	749 862,15
Kulut		
Henkilöstökulut	-245 653,08	-218 418,04
Muut kulut	-598 328,60	-527 594,48
Kulut yhteensä	-843 981,68	-746 012,52
Varsinaisen toiminnan yhteistuotot ja -kulut yhteensä	-15 297,63	3 849,63
Tuotto-/kulujäämä	-15 297,63	3 849,63
VARAINHANKINTA		
Tuotot	7 685,00	6 835,00
Varainhankinta yhteensä	7 685,00	6 835,00
Tuotto-/kulujäämä	-7 612,63	10 684,63
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Tuotot		
Rahoitustoiminta	198,57	120,47
Kulut		
Rahoitustoiminta	-3,47	-0,10
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	195,10	120,37
Tuotto-/kulujäämä	-7 417,53	10 805,00
TILIKAUDEN TULOS	-7 417,53	10 805,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-7 417,53	10 805,00

TASE

Rahayksikkö EURO	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	2 503,41	0,00
Muut saamiset	0,00	0,33
Siirtosaamiset	204 443,88	186 601,92
Lyhytaikaiset yhteensä	206 947,29	186 602,25
Saamiset yhteensä	206 947,29	186 602,25
Rahat ja pankkisaamiset	10 966,05	23 338,40
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	217 913,34	209 940,65
VASTAAVAA YHTEENSÄ	217 913,34	209 940,65
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Toimintapääoma (ed. tilikausien ylijäämä/alijäämä)	77 926,05	67 121,05
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-7 417,53	10 805,00
Oma pääoma yhteensä	70 508,52	77 926,05
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Saadut ennakot	92 971,51	95 430,70
Pitkäaikainen yhteensä	92 971,51	95 430,70
Lyhytaikainen		
Ostovelat	12 738,02	3 045,51
Muut velat	3 648,97	3 644,76
Siirtovelat	38 046,32	29 893,63
Lyhytaikainen yhteensä	54 433,31	36 583,90
Vieras pääoma yhteensä	147 404,82	132 014,60
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	217 913,34	209 940,65

Yhdistyksen määrälliset tuotostavoitteet 2014–2020 ja siirtymäkaudella 2021–2022

	TAVOITE 2014–2020	TOTEUMA 2022	TOTEUMA 2014–2022
Tilaisuuksien lukumäärä / osallistujien määrä, kpl	162/2500	34/1717	347/12848
<i>(miehet/naiset, joista nuoret alle 30-v.)</i>	<i>1250/1250/500</i>	<i>744/973/1068</i>	<i>5773/7075/8067</i>
Hallituksen kokoukset	50	7	57
Yhdistyksen vuosikokoukset	14	2	18
Hankekoulutustilaisuuksien lukumäärä	14	0	4
Aktivointitilaisuudet, joissa esitelty Leader-toimintaa	70	24	229
Koulutustilaisuudet	14	3	28
Yhdistyksen jäsenmäärä	250	471	471
Leader-toimiston käsittelemien hankehakemusten määrä, kpl	600	222	1 475
Rahoitettujen hankkeiden määrä, kpl	500	197	1 237
Yhteisöjen hankkeita, joista	250	72	529
▪ maaseuturahaston Leader-hankkeita		23	184
▪ Yhteisö Leader -hankkeita		37	223
▪ Nuoriso Leader -hankkeita		12	122
Yrityshankkeita, joista	250	125	708
▪ maaseuturahaston Leader-hankkeita		24	195
▪ Startti Leader -hankkeita		79	357
▪ Nuoriso Leader -hankkeita		22	147
Investointihankkeita	200	133	783
Kehittämishankkeita, joista	300	64	503
▪ Teema-hankkeita	5	0	0
▪ Kansainvälisiä hankkeita	5	2	4
Yhdistyksen toimittamien lehtien, esitteiden tms. lukumäärä	10	0	5
Toiminnasta kertovat lehtileikkeet, haastattelut	700	110	849
Alueelliset tai valtakunnalliset työryhmät tms, joissa Keskipiste-Leader edustettuna	10	14	14
Yhdistyksen perustamat teemaryhmät	5	0	2

Yhdistyksen määrälliset tulostavoitteet 2014–2020 ja siirtymäkaudella 2021–2022

	TAVOITE 2014–2020	TULOS 2014–2022
Ohjelman/hankkeiden ansiosta syntyneet uudet työpaikat, htv	100	179*
<i>(miehet/naiset, joista nuoret alle 30-v.)</i>	<i>50/50/15</i>	<i>111/68/74</i>
Ohjelman/hankkeiden ansiosta säilyneet työpaikat, htv	90	212
<i>(miehet/naiset, joista nuoret alle 30-v.)</i>	<i>45/45/15</i>	<i>148/64/41</i>
Hankkeiden toteutusaikainen työllistävyys, htv	40	61
<i>(miehet/naiset, joista nuoret alle 30-v.)</i>	<i>20/20/15</i>	<i>14/47/10</i>
Ohjelman/hankkeiden ansiosta syntyneet uudet yritykset, kpl	90	127
Uusien palveluiden/innovaatioiden lukumäärä, kpl (tuote-, palveluinnovaatiot ym.)	50	226
Hankkeiden järjestämien tilaisuuksien osallistujien lukumäärä	25 000	54 481
Hankkeissa tehdyn talkootyön määrä tunteina	10 000	109 223
Lisäksi hankkeissa syntyneitä tuloksia:		
Parantuneista palveluista hyötyvän maaseutuväestön määrä		561 482
Ympäristöä parantavat toimet		314
Rakennetut/kunnostetut/varustetut rakennukset ja rakennelmat		306
Laaditut ja päivitettyt suunnitelmat		152
Hankkeisiin osallistuvat organisaatiot		1 337
KANSAINVÄLISEN TOIMINNAN TULOSTAVOITTEET:		
Yhteistyössä mukana olleet organisaatiot/toimijaryhmät, kpl	20	28
▪ osallistujien määrä (miehet/naiset, joista nuoret alle 30-v.)	50/50/20	35/101/58
EVS-henkilövaihdossa olleiden nuorten määrä	10	10
<i>(miehet/naiset)</i>	<i>5/5</i>	<i>6/4</i>

* työpaikkatiedoissa mukana toteumatiedot 2 vuotta hankkeen toteuttamisesta

Hallituksen kokoonpano 2022

JÄSEN	VARAJÄSEN	PAIKKAKUNTA	EDUSTUS	TOIMIKAUSI
Unto Kananen	Hilkka Soranta	Haapajärvi	julkinen taho	2021–2023
Saku Mäntylä	Riitta Uusivirta	Haapajärvi	henkilöjäsen	2021–2023
Sirkku Rytty	Virpi Puolitaival	Haapavesi	yhteisö	2021–2023
Mia Tuomisto	Anita Niemi	Haapavesi	yhteisö	2022–2024
Virpi Ruotsalainen	Riikka Manninen	Kärsämäki	yhteisö	2022–2024
Jarmo Pihlajaniemi	Marika Hannula	Nivala	julkinen taho	2021–2023
Satu Pirnes	Tuomo Hurtig	Nivala	henkilöjäsen	2020–2022
Tarja Kemi	Timo Still	Siikalatva	yhteisö	2022–2024
Kaarina Männikkö	Tuomo Seppälä	Siikalatva	julkinen taho	2020–2022
Airi Juntunen	Ilmari Ojakoski	Siikalatva	julkinen taho	2021–2023
Maija Alapere	Veli Hyttinen	Pyhäntä	henkilöjäsen	2022–2024
Jenni Kumpumäki	Eeva Vaskilampi	Pyhäjärvi	henkilöjäsen	2020–2022
Sirpa Pesonen-Vuorisalo	Harri Lehto	Pyhäjärvi	julkinen taho	2020–2022
Jarkko Hyvönen	Kirsi Muhonen	Reisjärvi	yhteisö	2020–2022
Ninni Teppo	Eero Ävist	nuorisojäsen	henkilöjäsen	2020–2022

Nivala-lehti 10.2.2022

Nivala esittäytyy matkailijoille tuoreella tavalla

Tarjolla on niin omatoimiretkiä kuin opastettuja elämyksiä, tietoa löytyy myös älypuhelinsovelluksen kautta

Hanketyöntekijä Jutta Ojala ja hankkeen vetäjä, Nivala-Seuran toiminnanjohtaja Hanna Järviuoma kokosivat parikymmentä opastettua retkipakettia ja lisäksi aineistoa omatoimiretkille. LISA ANGESLEVA

Liisa Angeslevä

Miltä kuulostaisi mahdollisuus lukea älypuhelimella QR-koodi, katsoa edessä avautuvaa maisemaa ja vertailla miltä kyläkulma näytti menneisyydessä? Menneisyyden maisema avautuisi puhelimen näytölle.

Helsingissä ovat patsaat jo hetken aikaa puhuneet koodien kautta, mutta nyt Nivalan vanhempiinkin aikoihin on mahdollista tutustua lukemalla koodi. Niin paikallisille kuin muualta tuleville kulkijoille on valittavana kuusi erilaista omatoimiretkiä, jotka johdattavat käyttäjän paikallishistoriaan ja nykypäivään.

Mahdollisuuden tarjoaa

Lakeuden Helmet -kehittämishankkeessa toteutetut omatoimireitit.

OMATOIMIREITTEJÄ EI voi kulkea kotisohvalla, tietoa löytyy käymällä oikeissa paikoissa. Omatoimireitien lisäksi kulttuurineistoon pääsee tutustumaan myös opastetuilla retkillä.

-Tavoitteena oli saada aikaan seitsemän pakettia, mutta maailma muuttui koronatilanteen myötä ja nyt onkin valmiina 18 opastettua tuote- ja ohjelmapakettia sekä eri vaihtoehtoisia koottu ja erikseen räätälöitävä paketti, kertoo hankkeen vetäjä **Hanna Järviuoma**.

Työ tehtiin puolitoista vuotta kestäneessä Lake-

uden Helmet -kehittämishankkeessa, joka kokosi yhteen paikallisten toimijoiden tutustumiskohteita ja loi Elämys-sivuston. Sieltä voi varata erilaisia retkiä, tutustumiskohteita ja muita palveluja. Hankkeen takana on Nivala-Seura ry, joka ylläpitää sivustoa, vastaanottaa varaustiedustelut ja välittää ne yhteistyökumppaneille.

Kohteet on linkitetty myös VisitNivala-sivustoon.

ELÄMYKSIVIVUSTOLLE on räätälöity oma alusta ja sisältöjen toteuttamiseen ovat osallistuneet monet yhteistyökumppanit.

-Kulttuuriaineistoa on Nivala-Seuralla mittava

määrä. Sieltä on hyödynnetty kuvaa, ääntä ja lehtiä, Hanna Järviuoma kertoo.

-QR-koodin takaa löytyy esimerkiksi puoleltoista minuutin haastattelupätkä konikapinasta. Oli mielenkiintoista tiivistää oleellinen parin tunnin haastattelusta, kuvaa hanketyöntekijä **Jutta Ojala**.

Reitit ja retket sopivat erilaisille ikä- ja kohderyhmille. Hanna Järviuoma kaavaili, että esimerkiksi isovanhemmat voisivat kiertää reittejä yhdessä lastenlasten kanssa. Nuorilla saattavat QR-koodit olla paremmin hallussa ja vanhemmat voivat kertoa eemänkin kuin koodin takaa löytyy tietoa.

SIVUSTON KÄVIJÄMÄÄRIÄ seurattu viime vuoden huhtikuusta alkaen. QR-koodia on käytössä 48. Käyttäjää on ollut yli 2500 ja katselekertoja lähes 5000.

Kulttuuriperintö on Nivalan vahvuus ja myös hautausmaat kiinnostavat kävijöitä. Hautausmaalle onkin tulossa keväällä infolaatikot, joista löytyy esitteitä.

Elämyksen toivotaan kiinnostavien paikallisten ja lähimatkailejoiden lisäksi muitakin. Oulun kulttuuripääkaupunki-valinta odotetaan tuovan myös kansainvälisiä kävijöitä.

MUKANA ELÄMYKSIÄ tuottamassa ovat muun muassa Jokihovi ja Crazyland. Tammiukuun lopussa päätty-

neessä hankkeessa esitettiin ja tuotiin nähtäväksi henkisen ja esineellisen kulttuuriperinteen helmiä, joista luotiin toiminta- ja tietopaketteja ja toimintamalleja. Lisäksi ideoitiin malli Nivala-lautapeliin.

Vastaanotto on ollut positiivinen ja yhteistyö saumatonta.

-Ensi kesä näyttää miten onnistuttin, arvioivat Hanna Järviuoma ja Jutta Ojala.

Elämyksiä esittelemään kaivataan lisää oppaita ja Jokilatvan Opisto järjestääkin keväällä paikallissopakursin. Uusia oppaita tarvittaisiin kymmenkunta.

Nivalan elämyksiä esitellään myös matkamessuilla huhtikuun lopulla.

Siikajokilaakso 20.4.2022

Maaseudulle elinvoimaa hakemassa

Keskipiste-Leaderin alueen strategiatyötä ohjelmakautta varten alkaa olla loppusuoralla.

Anna Hämäläinen
Pyhäntä ja Siikalatva

Leader-toiminta perustuu siihen, että alueen elinvoimaisuutta kehitetään asukkailla kumppareiden ideoiden ja tarpeiden pohjalta.

Keskipiste-Leaderin tulevan ohjelmakauden strategiatyö aloitettiin vuonna 2020.

Homman piti olla jo pakettina, mutta koronasta johtuen EU-tason

päätöksenteo viivästyi ja kausi alkoi vasta ensi vuoden alussa.

Vuosille 2023-2027 suunnattua rahotus- ja ohjelmakautta varten on alueen yhteisöllisiä, yrityksiä, asukkaita, sidosryhmiä on kerätty tarpeita ja toiveita.

Sääntö runsaasti ehdotuksia toimenpiteiksi, jolla voidaan yhteisesti lähietä kehittää aluetta. Oli lähdettävä huomata, että alueen osakkaat, yhteisöjen edustajat ja muut toimijat ovat näin kiinnostuneita alueen kehittämisestä, hankkeineuvooja Anni-Mari Isober-

raasen löi.

Leskellä Kairamaatalolla pide-

tystä tulevaisuustyöpajassa ideoi-

ta pohdittiin alemminkin painopisteinä oleiden teemojen kautta. Nuo teemat ovat yritysitys, yhteisöt, maoret ja viihymiset.

Pienyrityksillä tuetaan edelleen monipuolisesti eri keinoin ja jatkossa tullaan huomiomaan laajemmalla yritysilyden eri muodot, Isohanni kertoo.

Myös ylituotteen toiminta-

ta ja kohtaamispaikkoihin nousi

ideoita.

Oli tavallaan paikkoja, joissa vanhat ja lapset voisi kokoon-

liskäntyä. Sellaiset toisvat pä-

viin sisäisiä, se torjui yksinlyy-

tä, työpajassa mukana oli Maija

Alapere pohli.

NUORTEN osallistumis- ja vaikutus-

mahdollisuuksia halutaan ke-

hennuskantaa tulee purkaa ja uut-

ta rakentaa, Alapere jatkaa pohdin-

taansa.

LISÄKSI digitaalisia ratkaisuja tul-

si myös hyödyntää laajemmin esi-

merkiksi virtuaalisia kohtaamis-

paikkoina tai retirenttien digi-

taalisia toimintoina.

Oli hyvä haada seurakunnall-

nen tapahtuma- ja paikkakalente-

ri, eli tietokanta, jota voisi hakea

tietyntilaisista tapahtumista yhteisöllä

hauilla koko alueelta, ei pelkästään

yhdestä kunnasta, työpajan osallis-

tunut MIKKO Hyvärinen kiteytti.

Työpajassa nousi esille useita

ideoita erilaisiin ympäristö- ja il-

lo-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

to-

Selänne 18.5.2022

Onkilampi on valmis kesään

Rakenteita talkoiltu ja kalaa istutettu

Outi Levä
KÄRSÄMÄKI

Onkilampi on metsäjärvi noin kymmenen kilometriä Kärsämäeltä pohjoiseen. Se on paljon muutakin kuin nimensä mukainen onkipaikka.

-Lammella käy vuosittain parisataa kalastajaa ja runsaasti muita kävijöitä, Kärsämäen osakaskunnan puheenjohtaja Juha Surakka sanoo.

-Luvan ostaneiden kalastajien lisäksi perheitä ja porukoita makkaran paistossa, marjastajia hillassa ja karpalossa, luontoretkeilyjä, luonnon kuvaajia, metsämiehiä, listaa Surakka. Joka päivä useita porukoita, kertovat Onkilammen rakenteita kunnostavat talkoolaiset.

Onkilammella on kevään aikana rakennettu pitkästi lisää pitkospuuta, uusittu yksi laavu sekä kolme tulipaikkaa. Rakennettu tasot laavujen eteen sekä puuliteri. In-

fokyltti parkkipaikalle tulee hiukan myöhemmin.

-Vanhat rakenteet rapistuivat. Haettiin ja saatiin Keskipister-Leaderiltä avustusta. Kilpailutettiin tavaroiden toimittajat ja alettiin rakentaa, kertoo Surakka ja sanoo, että kiitosta on tässä jutussa jaettava kaikille hankkeen toimijoille.

NIHAKIN **Arto Junno** oli ratkaisevassa roolissa rahoituksen hankkimisessa.

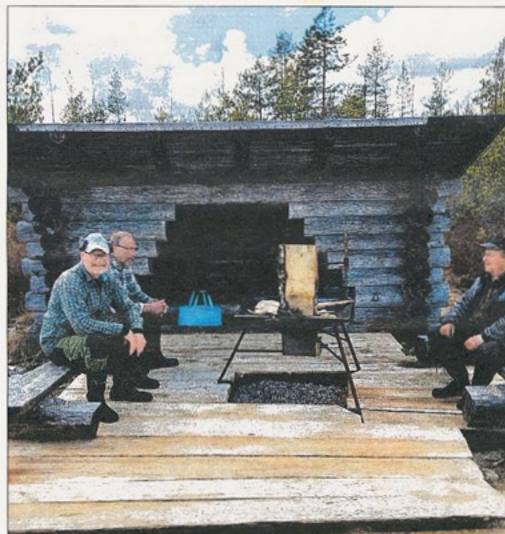
-Niin paljon byrokrati-aa siinä on, ettei siitä ilman Artoa olisi selvinnyt. Kunta auttaa ja avustaa järjestöjen hankkeissa kiitettävästi. Mökki-Kantikkaalta hankittiin pitkospuut, laavu- ja liiterirakenteet. Myllymäen Antti toimitti tulipaikkarakenteet, luettelee Surakka.

Tällaiset hankkeet olisivat mahdollisia toteuttaa, jos työntekijät pitäisi palkata. Järjestöt voivatkin korvata oman rahan osuutta talkootyöllä. Onkilammella talkoimiehinä ovat olleet pääasiassa Hannu Vedenpää, Risto Hintta, Reino Koivisto ja

Jorma Kajankoski.

Kirjolohta lampeen on istutettu tällä viikolla. Onkilampi on siis valmis kesään. Kalastuskauden ava-

jaisia vietetään lauantaina puolilta päivin. Kalastusluoppia myydään Kärsämäen Teboilla ja avajaispäivänä paik-kan päällä.

Kyllä kelpaa hymyillä! Onkilammen uudet rakenteet ovat valmiita ottamaan vastaan kesän kävijöitä. Tulipaikalla Hannu Vedenpää, Reino Koivisto ja Risto Hintta. JORMA KAJANKOSKI

Siikajokilaakso 25.5.2022

Lähiiruokaa ja alueellista identiteettiä markkinoivat Fresh and Local Food -hanke vieraili vastikään Hollannissa ja sai nyt sieltä sal viljelijöitä vastavierailulle. Tutustumiskohteena oli Veli ja Saija Hyttisen emolehmä-/juurestila Tavastkengällä.

Hollannissa jokainen viljelty neliö on arvokas

● Fresh and Local Foods -hanke käväisi kevätmatkalla Euroopassa ja kutsui hollantilaiset kollegat vastavierailulle.

Anna Hämeenaho
Siikalatva

Hollantilaiset maaseutuyrittäjät silmäilevät Tavastkengän kumpuilevaa ja avaraa maisemaa silmät ympäröivänsä.

- Meillä on 20 eekkerin tila, näillä on yli sata, sosiaalista kanssakäymistä ja mielenterveyskuntoutusta tarjoavaa maa- ja puutarhailaa johtava Mieke Van Dragt huokaisee.

Hän on yksi yhdeksästä Fresh and Local Food -hankkeen vieraasta, jotka käväisivät Haapaveden-Siikalatvan seutukunnassa opintomatalla.

KESKIPISTE ja Rieska Leaderien alueella toimiva Haapaveden-Siikalatvan Seutukunnan Kehittämiskeskuksen hallinnoima hanke teki huhtikuussa matkan Saksaan ja Hollantiin. Nyt vastavierailulle tulut retkikunta oli ehtinyt vierailulla jo Haapavedellä, jossa he tutustu-

De Viermarkenin "hoivatila" Twenten alueella Hollannissa tarjoaa päivätöitä muun muassa mielenterveyskuntoutujille.

vat sekä JEDUn puutarha-alan oppilaitokseen sekä Demecan biokaasulaitokseen. Seutukunnan toiselta laidalta esittelyvuorossa oli Saija ja Veli Hyttisen emolehmä-/juurestila Tavastkengällä.

HOLLANNISSA kevät oli jo pitkällä, mutta Suomen edelleen osin lumipeitteinen kevät ja edessä näkyvät peltohehtaarit herättivät paljon kysymyksiä. Pienempiin tilakokoihin tottuneita vieraita kiinnosti tietää, miten helppo ulkomaalaisen olisi tulla Suomeen viljelijäksi ja olisiko tuotteita mahdollista myydä suoraan tilalta.

Saija Hyttinen totesi molemmat

mahdolliseksi, mutta byrokraatia ja erityislupia vaativiksi. Lisäksi välimatkojen ja lyhyen satokauden takia esimerkiksi koneiden yhteisomistus ei välttämättä onnistu, joten investoinnit ovat isoja.

HOLLANNISSA tilojen pinta-alat ovat todella rajalliset.

- Meillä on pieni maa, paljon ihmisiä, autoja ja eläimiä. Me tarvitsemme joka neliömetrin. Täällä ei ole ongelmaa tehdä tällaisia isoja pihatorakennuksia, Van Dragtin kanssa samalla tilalla työskentelevä, entinen maanviljelijä **Wim Waanders** pohti.

Hollannissa vähäisten hehtaari-

en lisäksi huolta tuottaa maa-aines ja siksi onkin tarkoin rajattu, mitä maahan saa pistää.

- Suurin ongelma on typpi. Vesistö, metsät ja talojen rakennusmaatkin ovat typpirikasta, Van Dragt kertoo.

PIHATOT olivat vierailijoille tuttuja, mutta Hyttisten pihaton ulkoseinustalle sijoittuva ja ulkoa täytetty ruokintapöytä ihmetytti.

- Sisätila haluttiin paremmin hyötykäyttöön, Veli Hyttinen selitti.

Hollantilaisia kiinnosti sadonkorjuiden tiheys, kun talvi vie niin suuren osan vuodesta.

- Kun kausi on niin lyhyt, niin kuinka saatte eläimet ruokittua? Meillä korjataan satoa minimissään neljä kertaa vuodessa, Waanders ihmetteli.

VIERAAT saivat vastauksia lukuisiin kysymyksiinsä koskien Suomen omavaraisuusteesta ja teurastuksesta aina lihan hintaan, laidunkiertoon ja juureskuorikkeiden jatkojalostukseen saakka.

Veli Hyttiselle vastavierailu oli mieluista, sillä hän oli mukana huikeissa tehdyillä tutustumismatkoilla. Tuolloin käydyt kohteet herättivät mielenkiinnon esimerkiksi 24/7 auki olevaa itsepalvelumyymälää kohtaan.

- Tulevaisuudessa sellainen kaupankäynti voisi hyvinkin olla mahdollista, kun ihmisetkin kulkevat töissä ympäri vuorokauden.

Reisjärvi-lehti 27.7.2022

Nuorisovaltuuston Sup-laudat "koeajettiin" Salmensuulla

LEHTI NIEMI

Viime viikon torstaina oli mahdollisuus päästä kokeilemaan ilmaiseksi sup-lautoja Salmensuulla.

– Harmittaa kun kukaan ei tullut varsinaisesti testaamaan lautoja. Uimassa ja jäätelökioskilla kävi väkeä mukavasti koko tapahtuman ajan, mutta lautojen kokeilu ei jostain syystä näyttänyt hellepäivän iltana kiinnostavan, kertoi kunnan vapaa-aikasihteeri Teijo Haapaniemi.

Testaamatta laudat eivät suinkaan jääneet, sillä Haapaniemi itse nousi ensimmäistä kertaa suppailemaan. Myöhemmin uimaan tulleista tytöistä Helmi Paavola ja Helmi Jokela saatiin hou-

teltua lautojen päälle.

Laudat etupäässä nuorison käyttöön

Laudat hankittiin nuorisotoimen kautta nuorisovaltuustolle.

– Nuorisovaltuuston puheenjohtaja Senni Kokkonen teki nuorisovaltuuston puolesta hakemuksen Keskipiste Leaderille. Nuorisoleader avustusta lautojen hankintaan saatiin vajaa 500 euroa. Niillä avustuksilla hankittiin kaksi lauttaa sekä eri kokoisia kelluntaliivejä, summasi Haapaniemi.

Lautojen säilytämispai- kasta ei ole vielä tehty päätöstä. Alustavasti on kuitenkin kaavailtu, että niitä voitaisiin lainata tai vuokrata

Uimaan tullut Helmi Paavola saatiin houkuttua testaamaan sup-lautoja Salmensuulla. Kuva Teijo Haapaniemi.

Helmi Jokela pääsi myös kokeilemaan lautta testauksen yhteydessä. Kuva Teijo Haapaniemi.

kirjastolta, mutta sitä ei ole vielä kirjaston kanssa virallisesti neuvoteltu.

– Laudat on esisijaisesti tarkoitettu nuorten käyttöön, mutta käyttöaktiivisuus ratkaisee tullaanko käyttäjäkuntaa laajentamaan.

Myös vapaa-aikasihteeri Teijo Haapaniemi nousi laudan päälle testaamaan. Haapaniemelle lautailu oli ensimmäinen kokeilu. – Kokemuksena tämä on ihan mukavaa, kun löytää tasapainon ja pääsee rentoutumaan. Kuva Lenita Niemi.

Siikajakilaakso 7.9.2022

Vintin kamareissa on tilaa yöpyjille

• Rantsilassa asuva pariskunta muutti talonsa yläkerran majoituskäyttöön. Kotimajoitus Kuuselan Wintissä on kolme persoonallista kamaria ja yhteisiä tiloja. Yöpyä voi myös pihämökissä, ja grilli-kotakin löytyy.

Laura Seppä
Siikalatva/Rantsila

Pitkään kypsytelty idea kotimajoitusyrityksen perustamisesta on toteutettu, ja ensimmäiset yöpyjät ovat päässeet nauttimaan vinttikamareista. Kotimajoitus Kuuselan Wintissä pyörittävät Rantsilassa Susanna Kesti ja Eero Vähä.

Vinttiin on laitettu kaikkiaan kolme huonetta. Iloimman huoneen yhteydessä on parveke. Majoittujien käytössä ovat lisäksi yhteinen vessa, pesutilat sekä yhteinen keittiö ja grilliköyde. Pihalla on lisäksi mökki, jossa voi myös yöpyä. Halutessaan yöpyjät voivat ottaa aamupalaboksin.

– Lemmikkieläimetkin ovat tervetulleita. Yhden huoneen pyyrimme pitämään sellaisena, ettei sinne oteta lemmikkejä, Kesti kertoo.

Kotimajoitus Kuuselan Wintin tilat on sisustettu vanhaa kunnioittaen.

**"Kaikki kohtaa-
miset ovat olleet
lämminhenkisiä
ja rentoja."**

Susanna Kesti
yrittäjä

Eero Vähä työskentelee laitosten miehenä Siikalatvan keskuspuhdistamolla. Susanna Kesti on puolestaan kampaaja, ja kotimajoitusyrityksensä ohessa hän tekee myös pienimuotoisesti sivoutöitä. Kotimajoitusidea sai alkunsa siitä, kun korona-aikana kampaajan työt vähenivät. Kesti on ollut yrittäjänä jo 30 vuotta. Aina en-

Susanna Kesti on käynnistänyt puolisensa kanssa Rantsilassa kotimajoitusyrityksensä. Talon vintissä on kolme huonetta

nen on töitä riittänyt. – Koronan tultua kampaamotöistä hiljentyi ja oli pakko miettiä, mitä muuta voisi tehdä ja saada lisätuloja. Me olemme itse matkailleet tänään tyypillisissä paikoissa, ja siitä se ajatus lähti, Kesti toteaa. Toiminnan aloitukseen on saatu Leader-avustusta. Kotimajoitus pyörii y-tunnuksen alla, ja tilat on

muutettu täysin virallisesti majoitustiloiksi. Tiloihin tehtiin tarvittavat tarkastukset, ja esimerkiksi hätäpoistumistiet on huomioitu.

Kotimajoitusyrityksensä aloituksen myötä Susanna Kesti lähti verkostoitumaan muiden alueen yrittäjien kanssa. Hän kättelee saamaansa avustusta ja kannustusta. Toiminta on lähtenyt käyntiin

puolentoista kilometrin päässä Nelostietä sijaitsevalle paikalle sujuvasti. Majoittajat ovat löytäneet paikan, ja puskaradio on toiminut. Yöpyjä on ollut muun muassa Etelä-Suomesta ja myös ulkomailta. – Ihmiset matkustavat monista eri syistä. Voi olla perhejuhlia, metsästyksreissuja tai työreissuja. Kotimajoitukseen tulee määrätyn

LEADER

Ihmisten kokoisille ideoille!

